

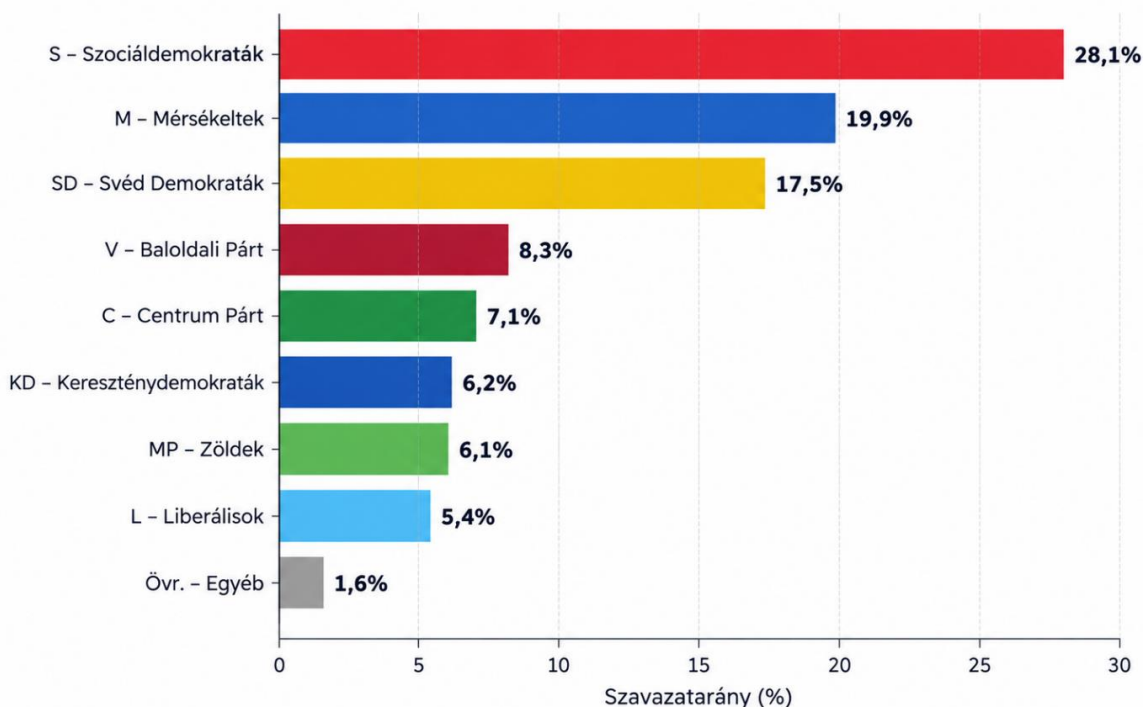

VÁLASZTÁSOK SVÉDORSZÁGBAN – EREDMÉNYEK ÉS VÁRHATÓ HATÁSOK

A szeptember 13-i svéd parlamenti választás rendkívül szoros eredményt hozott. A jelenlegi, még előzetes adatok alapján a Magdalena Andersson vezette ellenzéki oldal 176, míg Ulf Kristersson miniszterelnök négy pártból álló jobboldali táborra számíthat a 349 fős svéd törvényhozásban, a Riksdagban. A két blokk közötti különbség mindössze néhány tízezer szavazat, miközben a későn beérkező előzetes és külföldi voksok számlálása még hátravan. Emiatt a végeredményről egyelőre indokolt óatosan beszélni: a Svéd Választási Hatóság a végleges parlamenti eredmény megállapítását csak a választást követő hétvégére várja.

Svéd parlamenti választás 2026 – párteredmények

Előzetes eredmények, 95% feldolgozottság

Forrás: SVT Valresultat 2026 (14 szept., 18:28), 95% feldolgozottság

Szoros eredmény és átrendeződő erőviszonyok

Az eredmény szorosságát figyelembe véve az előzetes számok már most kirajzolnak néhány fontos politikai tendenciát. A legnagyobb párt továbbra is a Szociáldemokrata Párt, de támogatottsága 28,1 százalékra csökkent, ami mintegy 2,3 százalékpontos visszaesés 2022-höz képest. Ezzel párhuzamosan jelentősen erősödött a Baloldali Párt, amely 8,3 százalékot ért el, és a Zöldek, illetve a Centrum Párt is javított korábbi eredményén. Vagyis az ellenzéki blokk jelenlegi vezetése nem annyira a szociáldemokraták előretörésének, mint inkább annak köszönhető, hogy a kisebb ellenzéki pártok összességében jól szerepeltek. Andersson így paradox helyzetbe kerülhet: visszatérhet a miniszterelnöki posztra úgy, hogy saját pártja közben hét mandátumot veszített.

A jobboldalon hasonlóan fontos átrendeződés történt. A Mérsékelt Párt 19,9 százalékkal ismét egyértelműen megelőzte a Svéd Demokratákat, amely formáció támogatottsága 17,5–17,6 százalékra esett vissza. A párt nagyjából három százalékpontot és tizenegy parlamenti helyet veszített, ami az első érdemi visszaesése azóta, hogy tartós szereplőjévé vált a svéd országos politikának. Ugyanakkor túlzás lenne a Svéd Demokraták összeomlásáról beszélni: több mint egymillió szavazóval és 62 képviselővel továbbra is a parlament harmadik legnagyobb erejét jelentik. A választás inkább azt mutatja, hogy az elmúlt évek folyamatos növekedése megtört, és a pártnak először kell egy országos választást követően a saját támogatottságának csökkenését értékelnie.

Ez azért különösen fontos, mert a választás egyik központi kérdése éppen a Svéd Demokraták következő kormányban betöltött szerepe volt. A 2022 óta működő Tidö-egytütműködésben a párt kívülről támogatta Kristersson kormányát, és jelentős hatást gyakorolt mindenekelőtt a migrációs, integrációs és bűnügyi politikára, ám formálisan nem vált kormányzati szereplővé. Kristersson az idei kampányban már azt vállalta, hogy újabb jobboldali győzelem esetén a Svéd Demokraták kormányzati pozíciókat kaphatnak. A választási visszaesés ezért nem pusztán mandátumvesztés: felveti azt is, hogy mennyiben volt politikailag kifizetődő a párt formális bevonásának ígérete. A Mérsékelték, a kereszténydemokraták és a liberálisok közben mind javítottak saját eredményükön, vagyis a kormányoldal nettó vesztesége lényegében a Svéd Demokratáknál koncentrálódott.

Kormányalakítás: Andersson előnyben, de nehéz kompromisszumok előtt

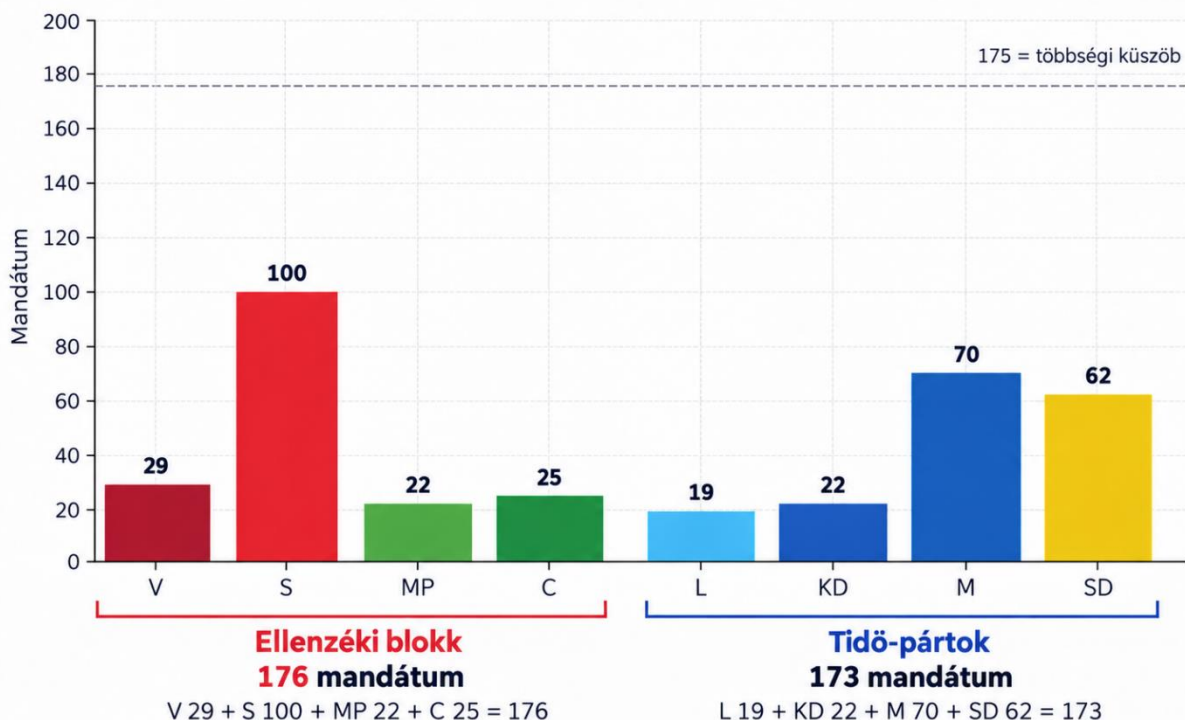
Ebből ugyanakkor még nem következik automatikusan egy stabil balközép kormány létrejötte. Ha a 176–173-as mandátumarány fennmarad, Magdalena Andersson kapja a legjobb esélyt a kormányalakításra, de az ő parlamenti hátországa politikailag lényegesen heterogénebb, mint a Tidö-pártoké. A legnehezebb konfliktus a Baloldali Párt és a Centrum Párt között húzódik. A választáson megerősödött Baloldali Párt közölte, hogy nem kíván támogatni olyan Andersson-kormányt, amelyben maga nem kap helyet. A Centrum ezzel szemben kategorikusan elutasítja a Baloldali Párt kormányzati részvételét, és a kampányban odáig ment, hogy inkább egy előrehozott választást is vállalna, minthogy egy velük létrejövő kabinetet támogasson.

Ez a konfliktus lesz várhatóan a következő hetek svéd belpolitikájának központi kérdése. A svéd negatív parlamentarizmus bizonyos értelemben megkönnyíti Andersson helyzetét. Ennek lényege az, hogy egy miniszterelnök-jelöltnek nem kell abszolút többséget gyűjtenie maga mögé, a pozíció megszerzéséhez az is elegendő, ha legalább 175 képviselő nem szavaz ellene. Emiatt elképzelhető egy kisebbségi szociáldemokrata vagy szociáldemokrata–zöld kormány is, amely különböző ügyekben változó parlamenti többségekkel dolgozna. Andersson már a választás előtt is felvetette egy ilyen, „mozgó többségekre” támaszkodó kabinet lehetőségét. A kormány megalakítása azonban csak az első akadály lenne: a költségvetés és a nagyobb reformok elfogadásához újra és újra kompromisszumokra lenne szükség a gazdaságpolitikailag liberális Centrum és a jóval szélsőségesebb Baloldali Párt között.

Éppen ezért a választás egyik legfontosabb belpolitikai következménye várhatóan nem egy markáns balra fordulás, hanem a parlamenti alkupolitika visszatérése lesz. A Centrum Párt alig több mint hét százalékos támogatottság mellett kulcsszereplővé válhat, miközben a megerősödött Baloldali Párt sem kíván ismét olyan helyzetbe kerülni, amelyben kívülről biztosítja egy szociáldemokrata kormány fennmaradását, de politikájára csak korlátozott befolyással rendelkezik. Andersson feladata ezért nem egyszerűen négy párt szavazatainak összeadása lesz, hanem két egymással részben összeegyeztethetetlen politikai irány egyensúlyban tartása. A hosszú és nehéz kormányalakítás emiatt jelenleg valószínűbbnek tűnik, mint egy gyors, négypárti koalíció létrejötte.

Svéd parlamenti választás 2026 – várható mandátumok

Előzetes becslés a Riksdagban

Forrás: SVT Valresultat 2026 (14 szept., 18:28), 95% feldolgozottság

Belpolitikai következmények: korrekció inkább, mint irányváltás

A szakpolitikai irányt tekintve ugyanakkor kisebb változás várható, mint amit a blokkcsere első pillantásra sugallhat. Különösen igaz ez a migrációra és a közbiztonságra. A szociáldemokraták az elmúlt években maguk is lényegesen szigorúbb álláspontra helyezkedtek a bevándorlás kérdésében, mint a 2010-es évek közepén. Egy Andersson-kormány valószínűleg módosítaná vagy enyhítené a Kristersson-korszak egyes intézkedéseit, és nagyobb hangsúlyt helyezne az integrációra, a jóléti kiadásokra és a bűnmegelőzésre, de a korábbi, kifejezetten befogadó migrációs politika teljes restaurációja nem tűnik reális politikai célnak. A svéd politikai közép maga is elmozdult ebben a kérdésben, és ennek hatása jóval túlmutat a Svéd Demokraták aktuális választási eredményén.

Nagyobb különbségek várhatók a jóléti, adó- és gazdaságpolitikában. Andersson több állami kiadást ígért az egészségügyre, az oktatásra és más jóléti területekre, miközben a Baloldali Párt és a Zöldek nagyobb adóterhet helyeznének a magas jövedelműekre és a vagyonosabb rétegekre. A Centrum ezzel szemben adócsökkentéseket és piacbarátabb gazdaságpolitikát szeretne. Hasonló törésvonalak jelenhetnek meg az energiapolitikában és az új atomerőművek

kérdésében is. Emiatt egy új Andersson-kormány programja valószínűleg jóval mérsékeltebb lenne annál, amit a Baloldali Párt választási eredménye önmagában indokolna.

Külpolitikai fordulat ezzel szemben aligha várható. Svédország NATO-tagságát, a védelmi kiadások növelését és Ukrajna támogatását a parlamenti pártok nagy része elfogadja, így ezen a területen a kormányváltás minden bizonnyal inkább hangsúlybeli, mintsem stratégiai változást jelentene. A választás fő következményei ezért elsősorban belpolitikaiak lesznek.

Összességében a svéd választás eredménye egyelőre kevésbé tekinthető egy új politikai korszak kezdetének, mint a 2022 óta kialakult erőviszonyok korrekciójának. A jobboldali blokk minimális hátrányba került, a Svéd Demokraták lendülete megtört, miközben a szociáldemokraták sem kaptak egyértelmű felhatalmazást saját politikájuk megerősítésére. A választók inkább mindkét blokk kisebb pártjait erősítették meg, ami tovább növeli a parlament töredezettségét és az alkuk jelentőségét.

Ha az előzetes eredmény fennmarad, Magdalena Andersson jó eséllyel ismét Svédország miniszterelnöke lehet. Politikailag azonban talán éppen ez lesz az egyszerűbb része a feladatnak. A valódi kérdés az, képes-e olyan működőképes kormányzati konstrukciót létrehozni, amely egyszerre elégíti ki a baloldalon megerősödött Vänsterpartiet követeléseit és a politikai közép felé húzó Centrum feltételeit. A választás tehát valószínűleg lezárta egy négyéves kormányzati ciklust, de egyáltalán nem zárta le a svéd politikai bizonytalanság időszakát.

Unió következmények: aktívabb és integrációpártibb Svédország jöhet

Egy esetleges baloldali kormányváltás uniós szinten már érzékelhetőbb változást hozhat, mint Svédország kül- és biztonságpolitikájában. Ha Magdalena Anderssonnak végül sikerül kormányt alakítania, Svédország várhatóan ismét az uniós integráció mélyítését több területen támogató tagállamok közé kerülne. A szociáldemokraták 2026-os programja kifejezetten egy erősebb és cselekvőképesebb Európai Unió mellett érvel: mélyítenék a védelmi együttműködést, támogatják a közös európai hadiipari kapacitások fejlesztését, és bizonyos külpolitikai kérdésekben – így a szankciók vagy az emberi jogok területén – az egyhangúság helyett a minősített többségi döntéshozatal kiterjesztését is szorgalmazzák.

Ez utóbbi különösen fontos lehet az uniós erőviszonyok szempontjából. Egy Andersson vezette Svédország várhatóan azoknak a tagállamoknak a táborát erősítené, amelyek több lehetőséget adnának az EU-nak arra, hogy egy-egy tagállami vétót megkerülve hozzon közös külpolitikai

döntéseket. Ugyanez igaz a jogállamisági vitákra is. A svéd szociáldemokraták álláspontja szerint az uniós forrásokhoz való hozzáférést szigorúan össze kell kapcsolni az alapvető demokratikus normák betartásával, vagyis ezen a területen Stockholm várhatóan továbbra is a kondicionalitási mechanizmusok következetes alkalmazását támogatná.

Magyar szempontból az esetleges svéd kormányváltás azért is különösen érdekes, mert Stockholm balra tolódása egy olyan időszakban következhet be, amikor Budapest maga is látványosan közelebb került az Európai Unió politikai fősodrához. Magyar Péter kormánya hivatalba lépése óta több, korábban vitatott területen az uniós elvárásokhoz való igazodást választotta, vagyis a magyar kormány európai politikájának egyik meghatározó eleme immár nem a tagállami különállás hangsúlyozása, hanem a Brüsszellel való konfliktusok csökkentése és az uniós együttműködés erősítése.

Egy Andersson-kormány ezt az irányt uniós szinten tovább erősíthetné. A svéd szociáldemokraták ugyanis nemcsak aktívabb európai együttműködést támogatnak, hanem bizonyos külpolitikai kérdésekben az egyhangú döntéshozatal visszaszorítását és a minősített többségi rendszer kiterjesztését is. Ez a gyakorlatban a tagállami vétó szerepének további csökkentését jelentené.

A migráció kérdésében ugyanakkor jóval kisebb fordulat várható. Bár a Baloldali Párt és részben a Zöldek egyértelműen befogadóbb európai menekültpolitikát képviselnek, a svéd szociáldemokraták maguk is tartósan szigorúbb álláspontra helyezkedtek. Andersson pártja jelenleg azt képviseli, hogy Svédországnak az uniós minimumszinthez igazodó, szigorú migrációs politikát kell fenntartania, miközben támogatja az EU migrációs és menekültügyi paktumának végrehajtását és a menedékkérők tagállamok közötti egyenletesebb elosztását. Egy új svéd kormány tehát várhatóan nem térne vissza a 2015 előtti modellhez, viszont nagyobb hangsúlyt helyezhetne a közös európai felelősségvállalásra és kevésbé támogatná a jelenlegi kabinet legszigorúbb migrációs kezdeményezéseit.

Látványosabb változás jöhet ezzel szemben az uniós klímapolitikában. A szociáldemokraták azt szeretnék, hogy az EU 2040-re legalább 95 százalékkal csökkentse kibocsátását, és Svédország ismét az európai zöld átállás egyik kezdeményező államává váljon. Ebben ráadásul az Andersson mögött álló potenciális parlamenti többség jelentős részével is közös nevező vannak: a Centrum

Párt az EU klímapolitikájának szigorítását és az emissziókereskedelmi rendszer erősítését támogatja, a Baloldali Párt pedig szintén ambiciózusabb uniós klímapolitikát sürget.

Ebben az esetben Stockholm az Európai Tanácsban és a miniszteri Tanácsban várhatóan közelebb kerülne azokhoz az északi és nyugat-európai tagállamokhoz, amelyek a versenyképességi szempontok megtartása mellett sem szeretnék felpuhítani az EU hosszú távú klímacéljait. A változás azonban itt sem lenne teljes: a Kristersson-kormány 2026 nyarán maga is az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer fenntartása és hosszú távú erősítése mellett érvelt. A különbség inkább a politikai hangsúlyban és az új szabályozási kezdeményezések támogatásának mértékében jelentkezhet.

Ukrajna esetében viszont lényegében folytonosságra lehet számítani. Andersson a kampányban egyértelművé tette, hogy kormánya fenntartaná Svédország katonai, gazdasági és politikai támogatását, további nyomást gyakorolna Oroszországra, és támogatná Ukrajna európai perspektíváját. Még a Közösséggel kapcsolatos kérdések kapcsán a potenciális kormánytáboron belüli egyik legkritikusabb párt, a Baloldali Párt is támogatja Ukrajna katonai és gazdasági segítségét, valamint az Oroszországgal szembeni szankciók szigorítását.

Az uniós politika szempontjából ezért egy esetleges svéd kormányváltás nem elsősorban Svédország geopolitikai helyzetének újragondolását jelentené, hanem Stockholm uniós szerepfelfogásának részleges átrendeződését. Egy Andersson-kormány várhatóan aktívabban támogatná a klíma- és szociálpolitikai együttműködést, határozottan fellépne a jogállamisági mechanizmusok mellett, és bizonyos külpolitikai területeken az egyhangú döntéshozatal visszaszorítását is szorgalmazná. Migrációban viszont a svéd politika elmúlt évtizedben végbement szigorodásának jelentős része megmaradhatna, míg Ukrajna támogatásában és az európai védelmi együttműködésben lényegében változatlan irányra lehet számítani.

Mindez azért érdekes európai szinten, mert Svédország esetleges balra fordulása nem egyszerűen egy újabb kormányváltást jelentene az EU-ban. Miközben több európai országban az elmúlt években a jobboldali és bevándorláskritikus pártok erősödése alakította a politikai napirendet, Svédországban éppen a Svéd Demokraták első komolyabb választási visszaesése és egy szociáldemokrata vezetésű blokk esetleges visszatérése következhet be. Ennek európai jelentőségét ugyanakkor nem önmagában a svéd választás fogja eldönteni, hanem az, hogy

Andersson milyen kormányt tud létrehozni, és a Centrum, a Baloldali Párt, valamint a Zöldek egymástól sokszor távoli követeléseiből végül milyen közös uniós politika áll össze.